

Muskovit, ortoklas a křemen jsou nejhojnějšími minerály. V křemenici jsou hojně dutinky vyplněné krystaly křída do 1 cm. Lupenitý biotit a stěbla skrytlu až 10 cm dlouhá se vyskytují ojediněle. Vzácně byl nalezen růženin tvořící zrna do 1,5 cm, zrnů zdlouhají se do křemene. Byla rentgenometricky analyzována jako apatit — 3,43(83), veliká, dlouháji se do křemene. Byla rentgenometricky analyzována jako apatit — 3,43(83), 2,80(100), 2,771(51), 2,706(73), 2,253(31). Dokladový materiál byl odevzdán mineralogicko-petrografickému oddělení Národního muzea v Praze a je uložen ve sbírce J. Vítovce.

Vladimír Šrein: Malayait z Obřího dolu — první nález v ČSSR

Malayait byl nalezen náhodně v rámci srovnávacího výzkumu skarnových sulfidických minerálů. V sousedství černého, sfaleritu (hmotnost %: Fe 10, 6; Mn 0,5; Cd 1, 0); z pyrrhotinové rudy jsem našel při osvětlení v krátkovlnném UV-světle 245 nm kromě scheelitu ještě minerál s charakteristickou luminescencí světla zelenožluté barvy. Rozměry čtunkovitých krystalků i zrnok podobných titanu jsou od zlomku milimetru do 0,5 mm maximální. Barva je světle žlutohnědá až žlutozelená. Krystalky se vyskytují v křemeni a v kalcitu, místy jsou zarostlé v silikátech — hlavně v pyroxenu; v sulfidech pozorovány zatím nebyly. Doposud byla nalezena tato asociace minerálů: pyrrhotin, sfalerit, chalkopyrit, gro-sulár-andradit, pyroxen blízký diopsidu, chlorit, křemen, kalcit, scheelit a vzácný, idiomorfně omezený kasiterit. Zrnka malayaitu byla ověřena analýzou na rtg. mikroanalýzátoru silikátovými pásky. Identita malayaitu byla ověřena analýzou na rtg. mikroanalýzátoru JEOL JXA-50A se zařízením EDAX typ 711 programem ZAF. Srovnávacím materiálem byl malayait z NDR. Chemické složení malayaitu z Obřího dolu (v hmotnost. % je SiO_2 29,47; SnO_2 48,85; TiO_2 0,63; CaO 21,05. Přítomnost tohoto minerálu vysvětluje zvýšené obsahy cínu v některých částech ložiska. Dokladový materiál je uložen v Národním muzeu v Praze pod inv. č. P 1 N 64 972.

Petr Szta ch o: Nález scheelitového zrudnění ve Vlastějovicích v Posázaví

Opuštěné skarnové ložisko magnetitu Vlastějovice (5 km jz. od Zruče n. Sázavou) je částečně odkryto stěnovým lomem (1 km s. od Vlastějovic). V současné době (léto 1984) je v činnosti pouze 3. lomová etáž, která zastihla staré dobovyky po těžbě magnetitu. Při luminiscenčním průzkumu bylo zjištěno scheelitové zrudnění skarnového typu. Scheelit se váže na skarnové čočky tvořené granátem, amfibolem, fluoritem a kalcitem. Velikost alotriomorfně omezených scheelitových zrn nepřesahuje 1 mm. V krátkovlnném UV-světle má scheelit charakteristickou světle namodralou luminescenci. Výskyt scheelitu ve Vlastějovicích jeví určitou analogii s nálezem scheelitové mineralizace ve Vykmánově v Krušných horách (Šrein 1983). Dokladový materiál byl bdevzdán do mineralogických sbírek Národního muzea v Praze.

Jaroslav Hyršl: Nález pyrrhotinu v alpské paragenezi na Kaňku u Kutné Hory

(1 tabule)

Kaňk u Kutné Hory je známou lokalitou pyrrhotinu, který se zde hojně vyskytuje na rudních žilách. Je mosazně žlutý a vzácně tvoří sloupcovité až tlusté tabulkovité krystaly o velikosti až 1 cm v dutinách křemene. V srpnu 1982 jsem na rudní haldě dolu našel vzorek s pyrrhotinem, který se od rudního odlišuje. Je tvořen rulou prostoupenou množstvím paralelních puklin. Slény puklin jsou pokryty krystalky křemene až 6 mm velkými, na které narůstá pyrrhotin (viz tab. 1-1,2).

Pyrrhotin tvoří tenké tabulky o velikosti do 3 mm, které jsou často paralelně rostlé. Je silně magnetický; jeho spektrální analýza ukázala $\text{XO} \text{ \% - Fe}$; $\text{O} \text{ \% - Si}$; $\text{O} \text{ \% - Al}$. a stopy Ag, B, Cr, Cu, Mg, Mn, Ni, Pb a Ti. Rentgenometricky bylo prokázáno, že jde o monoklinickou modifikaci. Podle vyjádření geologů z dolu pochází nalezený vzorek nejspíše

ze 3. patra žily Turkaňk - sever největší pravděpodobnosti jde o ukázky tzv. mladší fáze alpské parageneze (asi variské), která se na kutnohorských rudních žilách vyskytuje jen vzácně. Podle Nováka et al. (1957) obsahuje: křemen, tři generace pyritu, cronstedtit, ortochozmosit, siderit, kalcit a sádrovec. Holub et al. (1974) k tomuto typu řadí i žily v lomu na Karlově (na v. okraji Kutné Hory) s antimonitem, berthieritem a dalšími nerosty. Vznik této alpské parageneze představuje doznívání hydrotermálních pochodů v kutnohorském rudním revíru. Dokumentační vzorek je uložen v Národním muzeu.

Rudolf Rychlý: Chemismus gismondinu z lokality Liska u České Kamenice (1 tabule)

Při revizi nálezů gismondinu ze zbytků lomů na jv. svazích Zlatého vrchu (k. 657) a o něco málo nižšího Stříbrného vrchu sv. od obce Liska u České Kamenice (Rychlý - Bárta - Fišera 1980) jsme určovali gismondin srovnáním rtg. difrakčních dat (d , nm — 0,713 (60); 0,492(40); 0,423(40); 0,331(20); 0,318(100); 0,312(60); 0,273(50)), IČ spekter a termickou analýzou se standardem gismonditu z italské lokality Capo di Bove. V přehledu analýz gismondinu převládá u vzorků z italských lokalit obsah drasliku nad obsahem sodíku. Pouze u gismondinu ze zaslé české lokality Zálezly u Ústí nad Labem převládá naopak výrazně obsah sodíku nad draslikem (Tschermak 1917) a vzorek ze Zálezel tak odpovídá gismondinům z Irska a z Islandu (Walker 1962). U těchto gismondinů se uvádí obsah oxidu sodného 0,56 až 2,02 % hmot. a obsah oxidu draselného 0,04 až 0,18 %, což je v souladu s chemismem matečných bazaltických hornin, protože analýzy hornin ze sledovaných lokalit vykazují obsah oxidu draselného kolem 0,30 % hmot. Naproti tomu v přehledu analýz bazaltických hornin Děčína (Voldán 1953) se uvádějí obsahy oxidu draselného kolem 2–3 % hmot. Na irských a islandských lokalitách je gismondin nejčastěji doprovázen chabazitem (Walker 1962). Na lokalitě Liska převažuje phillipsit, doprovázený thomsonitem, chabazitem a analcitem. Vzájemný sukcesní poměr gismondinu a phillipsitu zde není zcela jednoznačný (Bárta - Rychlý - Fišera 1979), obvykle je zde posoupnost phillipsit-gismondin-thomsonit-chabazit-analcim. Do dutin bazaltické horniny vykrystalizovaly zejména prorostlé gismondinu o velikosti 1 až 2 mm (tab. 1).

Chemická analýza byla provedena v laboratořích SVÚS Hradec Králové. Oxidy Na, K, Ca, Mg byly stanoveny atomovou absorpční spektrometrií v plameni acetylen — vzduch na přístroji IL-951 při vlnových délkách 766,5 nm (K); 589,0 nm (Na); 285,2 nm (Mg) a 422,7 nm (Ca). Oxidy Sr, Ba, Fe, Al byly stanoveny atomovou emisní spektrometrií na chemickém analyzátoru ARL-CA 33000 s dusíkovým, kapacitně vázaným, mikrovlnně generovaným plazmatem (CMP) při vlnových délkách 407,77 nm (Sr); 455,40 nm (Ba); 371,99 nm (Fe) a 396,15 nm (Al) po rozkladu 40 mg vzorku odkouřením se směsí koncentrované kyselině fluorovodíkové a chloristé; rozklad byl ukoučen odkouřením pouze s kyselinou chloristou. K zásobním roztokům byl přidán spektrální pufr na bázi Li, Cs, La (Habrman-Křesťan, 1984). Výsledek chemické analýzy (24,75 % hmot. Al_2O_3 ; 0,08 % Fe_2O_3 ; 0,05 % MgO ; 15,75 % CaO ; 0,63 % Na_2O ; 1,45 % K_2O ; 0,13 % BaO , stopy Sr) potvrzuje, že vzorek z lokality Liska odpovídá italským gismondinům s vyšším obsahem drasliku oproti sodíku, s přechodem mezi substitucí $2(\text{K}, \text{Na}) \rightleftharpoons \text{Ca}$ a $(\text{K}, \text{Na})\text{Si} \rightleftharpoons \text{CaAl}$.

Dokladný materiál je uložen v depozitáři mineralogických sbírek Národního muzea v Praze.

Zdeněk Moupic - Zdeněk Tošer: Nález molybdenitového zrudnění na lokalitě Pohled u Havlíčkova Brodu

V kamenolomu ČSD Pohled v. od Havlíčkova Brodu bylo v květnu 1983 při divizi 2. etáže lomové stěny nalezeno vtroušené molybdenitové zrudnění, lokalizované v endo-kontaktu tělesa biotitických granitů až granodioritů.